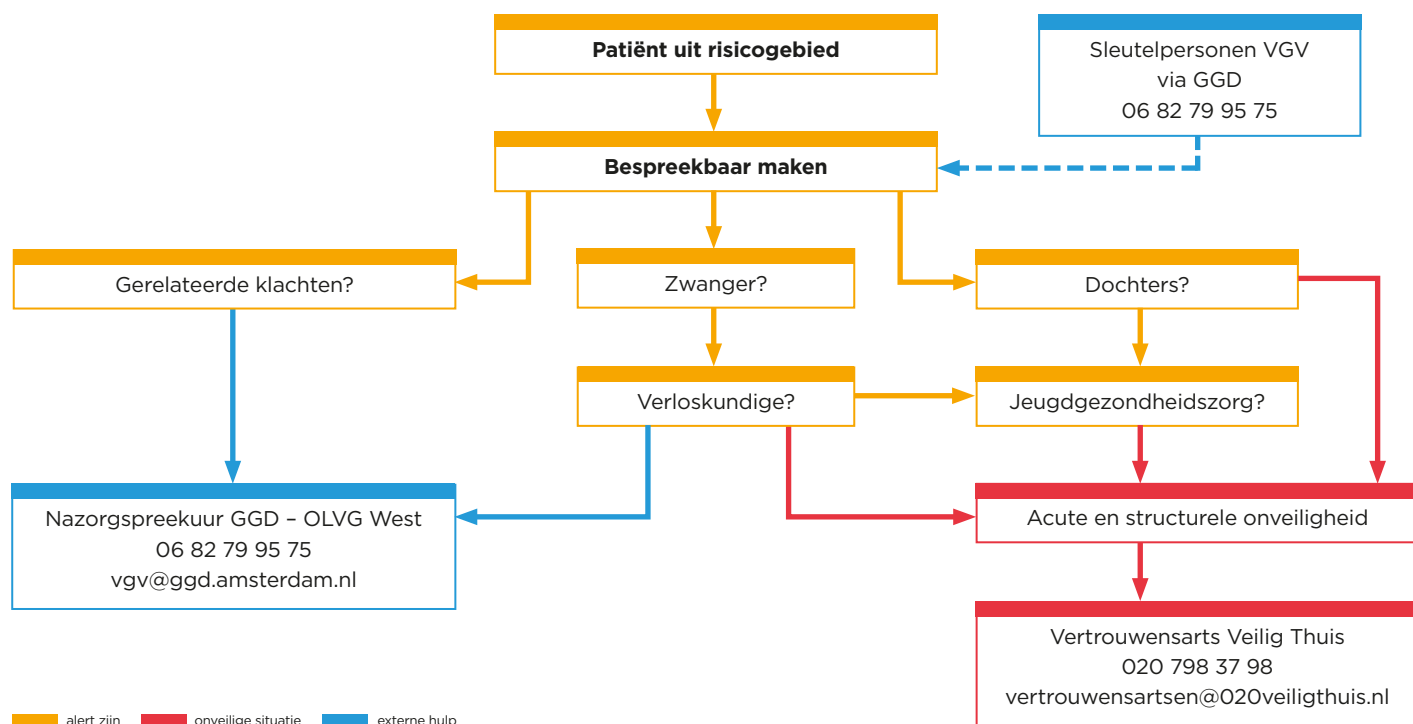

Routekaart meisjesbesnijdenis voor huisartsen

Patiënt uit risicogebied

Besnijdenis gebeurt vooral in delen van Afrika (Egypte, Soedan en de zuidelijke Sahel inclusief Somalië), het Midden-Oosten (delen van Jemen en Oman) en Azië (Maleisië, Indonesië).

Bespreekbaar maken

Vrouwen willen praten over de besnijdenis maar durven het onderwerp zelf niet bespreekbaar te maken. Neemt u het initiatief voor het gesprek. U kunt gebruik maken van een sleutelpersoon vrouwelijke genitale verminking (VGV).

Sleutelpersoon VGV

Getrainde vrijwilligers uit de eigen gemeenschap. U en andere professionals kunnen deze sleutelpersonen kosteloos inzetten via de GGD.

Gerelateerde klachten

Pijn in de onderbuik, bij geslachtsgemeenschap, plassen, lopen en/of zitten. Problemen bij urineren, zwangerschap en bevalling. Relatie en/of psychische problemen.

Zwanger

Vraag na of patiënt contact heeft met een verloskundige.

Dochters

Is de dochter besneden, verwijs haar naar de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) van de GGD. Is de dochter niet besneden, maar loopt zij mogelijk risico? Bel de vertrouwensarts van Veilig Thuis.

Verloskundige

Verloskundigen geven voorlichting en zorgvuldige begeleiding aan de patiënt ter preventie van besnijdenis. Zij bespreken de besnijdenis en de gevolgen voor de bevalling.

Jeugdgezondheidszorg

Jeugdgezondheidszorgartsen hebben specifieke verantwoordelijkheden op het gebied van VGV. De JGZ brengt risicofactoren in kaart, stelt vragen uit het integraal dossier JGZ en geeft voorlichting over de gezondheidsrisico's van het kind.

Acute en structurele onveiligheid

Volgens de Wet Meldcode nemen professionals bij acute en structurele onveiligheid contact op met (de vertrouwensarts van) Veilig Thuis.

Nazorgsprekuren

Het nazorgsprekuren van de GGD is gevestigd in het OLVG. De gespecialiseerde verpleegkundigen VGV begeleiden de patiënt indien nodig naar gespecialiseerde zorg.

Veilig Thuis

Geeft advies en neemt meldingen aan bij (vermoedens van) huiselijk geweld en kindermishandeling. Veilig Thuis heeft een radarfunctie.

Tips bij het bespreekbaar maken

Toon begrip voor de persoon, de cultuur en de situatie en zorg voor een veilige sfeer. Investeer tijd en moeite in een vertrouwensrelatie met betrokkene(n). Wees bewust van uw eigen opvattingen, gevoelens en non-verbale communicatie en de invloed hiervan op het gesprek. U kunt bij het gesprek ook gebruik maken van een sleutelpersoon VGV.

Voorbeeld Openingszin/vragen:

- Ik zie dat u uit een land komt waar meisjesbesnijdenis voorkomt.
- Hoe wordt er over besnijdenis gedacht in uw land van herkomst?
 - Hoe wordt er binnen uw familie gedacht over besnijdenis?
 - Hebt u zelf met besnijdenis te maken gehad?
 - Hebt u klachten naar aanleiding van de besnijdenis? (Deze link wordt niet altijd gelegd door de vrouwen zelf.)

Wat is meisjesbesnijdenis?

Meisjesbesnijdenis is een ingreep aan de uitwendige geslachtsorganen, waar geen medische noodzaak voor is. Daarbij wordt een deel of het geheel van de vrouwelijke genitaliën weggesneden. Meisjesbesnijdenis wordt ook wel Vrouwelijke Genitale Verminking (VGV) genoemd.

De World Health Organization (WHO) definieert vier typen:

Type 1 Gedeeltelijke of totale verwijdering van de clitoris en/of de voorhuid.

Type 2 Gedeeltelijke of totale verwijdering van de clitoris en de kleine schaamlippen, met of zonder verwijdering van de grote schaamlippen.

Type 3 Vernauwen van de vaginale opening door wegsnijden en aan elkaar hechten van de kleine schaamlippen en/of de grote schaamlippen, met of zonder verwijdering van de clitoris (infibulatie).

Type 4 Alle andere schadelijke handelingen aan de vrouwelijke geslachtsorganen om niet-medische redenen, zoals prikken, piercing, kerven, schrapen en wegbranden.

Wet en regelgeving

In Nederland is meisjesbesnijdenis strafbaar, het valt onder de wet- en regelgeving van kindermishandeling. Ook als het meisje in Nederland woont, maar elders besneden is.

Welke leeftijd?

Besnijden gebeurt meestal op 4 tot 12-jarige leeftijd. Dit verschilt per land, regio of etniciteit. De besnijdenis kan ook uitgevoerd worden kort na de geboorte, voor het huwelijk of na de bevalling.

Wat zijn de risicofactoren?

- Eén van de ouders komt uit een risicoland
- Moeder is besneden
- Zusjes zijn besneden
- Positief denken over besnijdenis
- Er is omgevingsdruk
- Gezin gaat op (familie) bezoek
- Gezin is niet of slecht geïntegreerd

Waarom laten ouders hun dochters besnijden?

- Culturele traditie
- Vergroting huwelijkskansen
- Bescherming maagdelijkheid
- Statusverhogend
- Schoonheid
- Tekenen van goede opvoeding
- Veronderstelling dat het vanuit religie moet

Mogelijke klachten bij een uitgevoerde besnijdenis

- Pijn in onderbuik
- Menstruatieproblemen
- Recidiverende urineweginfecties
- Pijn bij het zitten, lopen, plassen
- Incontinentie
- Complicaties bij zwangerschap en bevalling
- Pijn tijdens de geslachts-gemeenschap
- Onvruchtbaarheid door infecties
- Relatieproblemen
- Nachmerries, depressie en concentratieproblemen

Meer informatie

Pharos Landelijk Expertisecentrum VGV
030 234 98 00 | pharos.nl/meisjesbesnijdenis

FSAN, Federatie Somalische Associaties
Nederland
020 486 16 28 | tegenvrouwenbesnijdenis.nl

GGD GHOR Nederland E-learning
vgv.ggd.nl

Sociale Kaart VGV Amsterdam-Amstelland
ggd.amsterdam.nl/jeugd/vrouwelijke-genitale

Rijksoverheid
rijksoverheid.nl/onderwerpen/kindermishandeling/meisjesbesnijdenis-tegengaan

Prevalentie in het land van herkomst 15-49 jaar

Land	Prevalentie (%)
Benin	9%
Burkina Faso	76%
Centraal Afrikaanse Republiek	24%
Djibouti	93%
Egypte	87%
Eritrea	83%
Ethiopië	74%
Gambia	75%
Ghana	4%
Guinee	97%
Guinee-Bissau	45%
Irak	8%
Indonesië	49%
Ivoorkust	38%
Jemen	19%
Kameroen	1%
Kenia	21%
Liberia	50%
Mali	89%
Mauritanië	69%
Niger	2%
Nigeria	25%
Oeganda	1%
Senegal	25%
Sierra Leone	90%
Soedan (Noord)	87%
Somalië	98%
Tanzania	15%
Togo	4%
Tsjaad	44%

Landen met onderbouwde vermoedens van besnijdenis in specifieke regio's/gemeenschappen

Bangladesh	Maleisië
Colombia	Pakistan
Dagestan	Peru
Congo	Saoedi Arabië
Filipijnen	Sri Lanka
Georgia	Thailand
India	Verenigde Arabische Emiraten
Iran	
Koeweit	
Oman	

020veiligthuis.nl